

‘Er wordt te veel over de sector uitgestort’

De ene crisis is nog niet voorbij of de agrarische sector moet zich alweer opmaken voor een volgende dreiging. Met de aankondiging van het 7de Actieprogramma Nitraatrichtlijn, de provinciale ambities op het gebied van NNN, Farm to Fork en de Green Deal is er voor de belangenbehartiging genoeg te doen. Deze tijd vraagt meer dan ooit om krachtenbundeling. ‘Als wij versnipperen, maken we onszelf zwak.’

Jaap Bond
VOORZITTER KAVB

Van 2007 tot en met 2019 was Jaap Bond gedeputeerde voor de provincie Noord-Holland. In die periode hield hij zich al bezig met landbouw en Greenports. Vanaf januari 2020 is hij voorzitter van de KAVB, de belangenvereniging voor de bloembollenkwekers. Bond is bovendien boegbeeld van de Topsector Tuinbouw en voorzitter van het Crisisteam Tuinbouw, dat tot stand kwam tijdens de coronacrisis.

Tekst: Monique Ooms | Fotografie: René Faas

Na de coronacrisis dachten we het ergste wel te hebben gehad. Het lijkt er echter op dat de agrarische sector, en dus ook de bloembollenbranche, nog meer klappen te verduren krijgt. Hoe vertaalt zich dat naar uw agenda?

“Er komt inderdaad veel op ons af. In verband met het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn hebben wij een gepeperde brief gestuurd naar het ministerie van LNV. De richtlijn is tot stand gekomen zonder inbreng van bijvoorbeeld KAVB en Glastuinbouw Nederland. Ik heb direct gebeld met de directeur-generaal van LNV. Wie heeft dit bedacht? De richtlijn is onuitvoerbaar en kost de sector zo’n 20 procent van de omzet. Dat kun je niet zomaar in de markt droppen. Deze week (eind oktober, red.) heb ik een gesprek hierover met mevrouw Buis, beleidsmedewerker bij het ministerie van LNV. We zitten aan alle overlegtafels om onze belangen te behartigen. Vier keer per jaar zit ik samen met mijn collega’s van het Top Team voor de tuinbouw aan tafel bij de minister en staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat. Verder bel ik met alle relevante Tweede Kamerleden en zijn we druk bezig om ons verhaal op tv te kunnen vertellen, bijvoorbeeld bij Jinek of Op1. Dat is helaas nog niet gelukt.”

Wat probeert u de Kamerleden duidelijk te maken?

“Ik probeer het verhaal van het bollenpak goed voor het voetlicht te brengen en inzicht te geven in de uitdagingen waar wij voor staan. Door te vertellen over onze uitvoeringsagenda, het programma Vitale Teelt en de Verbindend Verklaring probeer ik hen te laten inzien hoezeer de sector al

bezig is met duurzaamheid. Dat wij daarin al grote stappen gezet hebben en om aan te geven dat dit soort ontwikkelingen tijd kosten. Verder benadruk ik het aandeel van onze branche in de Nederlandse economie, de tuinbouw is de derde economische pijler van Nederland. Ik merk dat verschillende Kamerleden wel openstaan voor ons verhaal.”

U hebt ook contact met de Waterschappen. Waar gaat dat over?

“Bij de Unie van Waterschappen leeft het idee om de derogatieregels, voor de hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest die agrariërs per hectare per jaar mogen gebruiken, aan te halen. Zij willen een schepje boven op de Kaderrichtlijn Water doen. Zo’n besluit raakt de hele sector, dat zou kunnen betekenen dat je bijna helemaal niets meer kunt gebruiken. Als je de instrumentenkoffer van de teler leeghaalt, kan hij zijn werk niet meer doen. Tegelijkertijd worden meetmethodes steeds exacter. De sector wil gerust overschakelen op groene middelen, maar die zijn nog niet in alle gevallen beschikbaar. Wat brengt de Unie op zo’n idee? Bij het nabellen van een aantal Hoogheemraden bleek dat dit voornemen nog helemaal niet bekend is. Ook hierover praten wij met Tweede Kamerleden, het Ctgb, de NVWA en met onderzoekers. Er moeten snel alternatieven op de markt komen. Wij hopen dat de Verbindend Verklaring, waardoor geld vrijkomt voor zaken als fundamenteel onderzoek naar onder andere resistentie, hieraan ook een belangrijke bijdrage gaat leveren. We doen wat we kunnen, maar het kost tijd. Daarvoor proberen we begrip te krijgen.”

U laat het geluid van de KAVB ook op gemeenteniveau horen. Wat had u te doen in Westerveld?

“Daar heb ik ingesproken in de Provinciale Staten van Drenthe in verband met een rechterlijke uitspraak over vergunningsplicht voor bestaande bedrijven. Deze kan landelijke gevolgen hebben en een stikstofdossier 2.0 worden. Effectief komt het erop neer dat bedrijven in de buurt van Natura 2000-gebieden aan extra maatregelen zouden moeten voldoen op het gebied van zonering, spuitvrije zones en middelengebruik en een vergunning zouden moeten aanvragen voor wat op dit moment tot de normale bedrijfsvoering behoort. Dat is omgekeerde bewijslast. Het Ctgb heeft immers al bepaald welke middelen toegestaan zijn, zij stellen de norm hiervoor. Dat heb ik de Staten proberen duidelijk te maken.”

Volgens de Farm to Fork-strategie moeten er niet alleen minder middelen en nutriënten worden gebruikt, maar zou ook 10 procent van het huidige landbouwareaal moeten worden benut voor landschappelijke doelen. Verder zou de landbouwproductie vooral buiten Nederland moeten plaatsvinden. Wat vindt u daarvan?

“Men doet alsof het een schande is dat wij het tweede exportland van de wereld zijn. Zo’n 80 procent van de productie is bedoeld voor de export en zo’n 80 procent daarvan blijft binnen de Europese grenzen. Dat is in feite ‘local for local’. En laten we niet vergeten dat we op onze beurt zo’n 60 procent van de goederen importeren, dat zijn vooral sojabonen, citrusvruchten en aubergines, veelal de producten die mensen eten die zo tegen export zijn. Het is simpel: de wereld moet gevoed worden. En wij zijn daar heel goed in. Daar zouden we trots op moeten zijn. Om ons verhaal goed voor het voetlicht te brengen hebben we vanuit de Greenports een flyer gemaakt die duidelijk maakt waar de Nationale Tuinbouwagenda voor staat en wat de tuinbouw ons land oplevert. De exportwaarde bedroeg in 2019 24,5 miljard euro en de sector is goed voor 300.000 banen en een loonsom van 2 miljard euro per jaar. Dat is niet niks. Om te kunnen blijven ondernemen en investeren heeft de sector echter wel geld en ruimte nodig. Kamerleden zouden veel meer naar de bedrijven toe moeten komen om zelf te zien wat daar gebeurt, van ondernemers te horen voor welke uitdagingen zij staan. Dan zouden ze anders naar de sector kijken.”

Gaat het allemaal goed komen?

“Ik ben een optimistisch mens, maar nu er zo veel dingen tegelijk op ons afkomen, maak ik me wel zorgen. Er wordt te veel over de sector uitgestort. Tijdens de wedstrijd worden de spelregels veranderd en de wedstrijd wordt ook nog eens verlengd. Ondernemers willen duidelijkheid en zij hebben ruimte nodig om te kunnen ondernemen. Met alles wat er nu boven ons hoofd hangt, wordt dat heel moeilijk gemaakt.

‘Als je de instrumentenkoffer van de teler leeghaalt, kan hij zijn werk niet meer doen’

Wij moeten verduurzamen, dat vinden we zelf ook, en daar werken we ook hard aan. Maar als er steeds nieuwe maatregelen bijkomen, wordt het steeds lastiger om daaraan te voldoen. Er is geen tijdlijn, geen proces, we zijn net aan het herstellen van de coronacrisis. Het is gewoon te veel, ik ben echt boos aan het worden. Vooral vanwege het onrecht en de onbalans die ontstaat. Wij nemen dit serieus. Neem ons dan ook serieus.”

Wat is dan nu de strategie?

“Belangrijk is dat we als agrarische sector in de volle breedte met elkaar blijven samenwerken. Je ziet nu een versnippering ontstaan, en dat maakt ons zwak. We moeten blijven praten, blijven informeren en vooral ook netjes blijven.”

Wat kunnen leden doen?

“Belangrijk is dat zij ons blijven voeden. Mail of bel als er in jouw regio iets speelt. Zo ben ik bij de gemeenteraden van Landerd en Joure terechtgekomen. Zelf zoek ik de kringen ook actief op, om met leden in gesprek te gaan, te horen wat er speelt, om te kunnen voelen wat zij voelen. Dan kan ik het verhaal goed overbrengen.” ♦